

Nagy Géza: Bodrogek helytörténeti és néprajzi bibliográfiája 1837–1997, I–II. Bodrogek Füzetek 12–13, 14–15. Sárospatak–Karcsa, 1999. pp. 1–266., 267–505.

Erre a legújabb komplex kistáji bibliográfiára több szempontból is fel kell hívnunk a figyelmet. Először is azért, mert a Bodrogek szakirodalmi szempontból a legjobban feldolgozott tájaink közé tartozik (BAKOS J. 1947, 1949; JANÓ Á. 1986). Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy ez a mostani kiadvány a „Bodrogek helytörténeti és néprajzi bibliográfiájának” nevezi magát, ami talán kissé félreérthető (pl. a földrajztudomány oldaláról is). Ezzel kapcsolatosan visszaemlékezünk ilyen néprajzi indítékú megjegyzésre: „a Bodrogek kutatásában a legutóbbi időkben a földrajztudomány tette meg a legnagyobb és a legjelentősebb lépéseket.” Kérdés, hogy mindehhez ez hogyan viszonyul ez a bibliográfia, ami címe szerint helytörténeti és néprajzi? Úgy vélem, nem kell sokáig időznünk ennél a kérdésnél. A bibliográfia címén kellett volna (vagy kell most) egy kis igazítást tennünk. Ez pedig a következő: bibliográfiánknak a „Bodrogek komplex helytörténeti bibliográfiája” címet kellett volna adni. Tudva, hogy a „komplex” jelző magában foglalja mindazt, amiről itt egyáltalán szó eshet.

Kiváló bibliográfiánk kapcsán NAGY Gézáról, a kétkötetes bibliográfia összeállítójáról feltehetően meg kell emlékeznünk. NAGY Géza – aki több vonatkozásban is a cigándi KÁNTOR Mihályt példázza – ugyanis szorgos önműveléssel, továbbá több, a Bodrogek kutatásában jeleskedett tudós, kutató biztatásával és segítségével (BAKÓ F., BAKOS J., BALASSA I., BODÓ S., ECSEDI I., GÖNYEI S., KOVÁTS D., SZOLNOKY L., ÚJSZASZY K. és még sokan mások) fel tudott zárkózni az élenjáró, nagy munkásságú Bodrogek-kutatók közé. Nem lehet kétséges, hogy a Bodrogek mai kutatói között az elsők között van, ha éppen nem ő az első...

NAGY G. óriási anyaggal dolgozott. Bibliográfiájának nagy érdeme az anyag téma szerinti csoportosítása. Alig hihető, hogy elkészítője 26 fejezetbe osztottan írja le teteleit (I. Bibliográfiák, lexikonok, szótárak, statisztikák, katalógusok; II. Tudománytörténet; III. Gyűjteményes munkák; IV. Néprajzi gyűjtés; V. Tájak, népcsoportok; VI. Település, építkezés; VII. Földművelés; VIII. Gyűjtögetés és vadászat; IX. Állattartás, pásztorkodás; X. Halászat, vizek, vízszabályozás; XI. Méhészet; XII. Közlekedés, teherhordás; XIII. Kereskedelem, mértékek, vásár; XIV. Táplálkozás, vendéglátás; XV. Mesterségek, foglalkozások; XVI. Népművészet, népviselet; XVII. Társadalom; XVIII. Szokások; XIX. Hitvilág; XX. Népköltészet; XXI. Néprajz; XXII. Néptánc; XXIII. Régészet; XXIV. Művelődés és sport; XXV. Törvényhatóság és más szerveződések; XXVI. Földrajz, természetrajz).

Természetesen az egyes csoportokon belül is van további tagolás. Tájékoztatásul itt csak a XVIII. csoport (Szokások) belső tagolódását mutatjuk be: 1. Születéshez, kereszteléshez; 2. Lakodalomhoz; 3. Temetéshez; 4. Sátoros ünnepekhez; 5. Az év napjaihoz; 6. Játékhöz fűződő szokások.

Maga ez a finomívtű tagoltság is bizonyíthatja, hogy a Bodrogek teljességre törekvő bibliográfiájával van dolgunk. NAGY G. munkájának a tudományos értéken túl nem lebecsülendő gyakorlati haszna is van. Ez nem több és nem kevesebb, mint az, hogy ezt a munkát a jövőben senki sem kerülheti meg vagy hallgathatja el. Mindenkinél, aki a jövőben bodrogek kérdésekkel kíván foglalkozni, ebből a könyvből kell kiindulnia. (Természetesen azoknak is, akik a Bodrogek földrajzi kérdései iránt érdeklődnek.)

Örömmel adunk számot arról is, hogy NAGY G. munkája a műfaj minden követelményének messzemenően megfelel; pontos, következetes, hely-, személy- és tárgymutatóval ellátott kézikönyv. Egyúttal tisztelgő kiadvány is egykori mestere, barátja KOVÁTS Dániel számára, születésének 70. évfordulóján.

DANKÓ IMRE